

Stockholms
universitet

1(6)

2018-10-26

Studiehandledning

Inkludering och exkludering inom områdena vård och hälsa (7,5 hp)

Inclusion and exclusion in health and healthcare (7.5 ECTS)

Kurskod: VPA104

Höstterminen 2018

Kursansvarig: Robert Ohlsson

Institutionen för pedagogik och didaktik

Stockholms universitet
Institutionen för pedagogik
och didaktik
106 91 Stockholm

Besöksadress:
Frescativägen 54
www.edu.su.se

Telefon: 08-16 20 00 (vxl)
Telefax: 08-15 83 54
E-post: robert.ohlsson@edu.su.se

Välkommen till kursen!

Kursens syfte och innehåll

Kursen behandlar samhällsvetenskapliga perspektiv på hälsa och funktionshinder och problematiserar föreställningar om normalitet och avvikelse som ligger till grund för kategorisering av människor och identitetsskapande. Med utgångspunkt i teoretiska perspektiv på samspelet mellan inkluderande och exkluderande processer, samt delaktighet som teoretiskt begrepp, ges exempel från forskning som belyser hur föreställningar om normalitet och avvikelse aktualiseras i vård och omsorg, folkhälsoarbete och vardagligt meningsskapande.

Under kursen fokuseras tre teoretiska traditioner och kursen syftar till en orientering inom dessa teoretiska perspektiv för att kunna tillämpa centrala begrepp inom dessa i vetenskapliga analyser av empiriska fall.

Kursen ges på halvfart med undervisning i form av föreläsningar och diskussioner vid tre tillfällen samt ett avslutande seminarium.

Klicka på denna länk till schema för tider och lokaler: [Schema HT 2018](#)

Förväntade studieresultat

Efter genomgången kurs förväntas studenten kunna:

- kritiskt diskutera de i kursen behandlade teoretiska perspektiven rörande inkludering, exkludering och avvikelse,
- tillämpa centrala begrepp i dessa teoribildningar i en vetenskaplig analys av ett fall.

Medverkande lärare

Robert Ohlsson robert.ohlsson@edu.su.se

Ulf Olsson ulf.olsson@edu.su.se

Ali Reza Majlesi ali.reza.majlesi@edu.su.se

Lärplattformen Mondo

Kursen har en sida på lärplattformen Mondo (www.mondo.su.se) där aktuell information om kursen finns. Denna information kan uppdateras under kursens gång och eventuella ändringar meddelas här på Anslagstavlan. Vid kursstart hittar du också här några av de texter som ingår i den obligatoriska kurslitteraturen. Mondosidan används även för att lämna in examinationsuppgiften.

Stöd i studierna

Om du har ett dokumenterat funktionshinder eller dyslexi bör du kontakta Sektionen för studentstöd som har särskilt ansvar för studenter med funktionshinder. Du kan då få hjälp med studiestöd av olika slag, t ex anteckningshjälp, talböcker, förlängd tentamenstid eller teckenspråkstolkning. Se www.su.se för kontaktinformation till Sektionen för studentstöd.

Vid kursens avslutning genomförs en kursvärdering i form av en webenkät och möjligheter finns även att ge synpunkter muntligt vid det avslutande seminariet.

Kursens uppläggning

1. Kursintroduktion och inkludering i ett socialkonstruktionistiskt perspektiv (Robert Ohlsson)

Vid det första undervisningstillfället introduceras grundläggande begrepp och ett socialkonstruktionistiskt perspektiv på vardagligt meningsskapande om normalitet/avvikelse inom hälsoområdet. Exempel ges här på hur människor i interaktion med varandra tillämpar sociokulturella resurser i meningsskapande om psykisk ohälsa. Detta berör hur delade föreställningar tillämpas för kategorisering av olika slags problem och identitetsskapande, samt de inkluderande och exkluderande processer som kan finnas i ett kollektivt meningsskapande i gruppssammanhang.

Litteratur: Petersson & Davidsson (2016); Ohlsson (2009); Westin (2003); Huxley & Thornicroft (2003)

2. Inkludering och exkludering i ett interaktionellt perspektiv (Ali Reza Majlesi)

Det andra tillfället ägnas åt vikten av språk och kommunikation gällande social inkludering/exkludering. Först adresseras skillnaden mellan en "uppifrån-och-ner" och en "nerifrån-och-upp" approach till social inkludering (Musgrave & Bradshow, 2014). Sedan diskuterar vi applikationen av en "nerifrån-och-upp" metod i analys av interaktion (Demosthenous, 2012). Vi diskuterar därefter inkludering i bemärkelse av en deltagande process i sociala situationer och sociala interaktioner med särskilt fokus på människor med kognitiva och kommunikativa svårigheter (Norén & Sigurd Pilesjö, 2016; Jansson & Wadnesjö, 2017).

Litteratur: Jansson & Wadnesjö (2017); Norén & Sigurd Pilesjö (2016); Musgrave & Bradshow (2014); Demosthenous, (2012).

3. Inkludering och exkludering i ett diskursanalytiskt perspektiv (Ulf Olsson)

Vid det tredje tillfället presenteras diskursanalytisk teoribildning med utgångspunkt i Michel Foucaults arbete. Här fokuseras hur inkluderande och exkluderande kan förstås som processer på samhällsnivå och i ett historiskt perspektiv.

Litteratur: Lundin (2004); Olsson (1997); ytterligare text som meddelas vid kursstart.

4. Seminarium (Robert Ohlsson och Ulf Olsson)

Kursen avslutas med ett seminarietillfälle där kursdeltagarnas utkast för analysen i examinationsuppgiften diskuteras.

Kunskapskontroll och examination

Examinationen består av tre delar:

- a) individuellt författande av en text där studenten demonstrerar sitt uppnående av lärandemålen,
- b) presentation av ett utkast till analys av ett eget exempel på inkludering/exkludering,
- c) granskning av en annan students text och diskuterande av denna vid det avslutande seminarietillfället.

Det avslutande seminariet är alltså examinerande och om man inte kan delta i detta behöver en ersättningsuppgift göras för att man ska kunna få godkänt betyg på kursen.

Den skriftliga examinationsuppgiften

Uppgiften består i att skriva en text där du (1) reflekterar över och diskuterar de på kursen presenterade teoribildningarna, samt (2) analyserar ett eget exempel på inkluderande och exkluderande processer inom vård- eller hälsoområdet.

I besvarandet av den första delen av uppgiften bör du lyfta fram det som är centralt för de olika teoribildningarna och beskriva hur de kan användas för att förstå inkluderande och exkluderande processer. För analysen i den andra delen av uppgiften kan du välja ett exempel som baserar sig på egna erfarenheter eller en situation eller ett sammanhang som du känner till på annat sätt. I analysen behöver du inte använda dig av teorier och begrepp från alla de teoretiska perspektiv som presenteras under kursen, utan kan välja att genomföra en analys med ett snävare fokus.

Rapporten ska baseras på kurslitteraturen och du ska i din text visa att du både kan använda dig av teoretiska perspektiv och att du kan diskutera dem kritiskt.

Formalia och plagiat

Texten ska omfatta 6-10 sidor och vara formaterad på ett läsvänligt sätt (förslagsvis Times New Roman, 11-12 pkt, enkelt radavstånd). I texten ska det framgå att du har satt sig in i och tillgodogjort dig kurslitteraturen, men också att du förmår föra ett självständigt och underbyggt resonemang kring de frågor som behandlas. Din text ska vara självständigt skriven och språkligt genomarbetad.

Citat, referat och anföringar ska vara korrekt återgivna. Ta gärna hjälp av texterna om akademiskt skrivande som finns på kursens Mondo-sida. Såväl direkta citat som indirekta referat måste alltid vara försedda med korrekta och fullständiga referensuppgifter. Att kopiera eller skriva av ett kortare eller längre avsnitt och ange sig själv som författare till texten är förbjudet. Det betraktas som plagiat. Exempel på plagiat är att ordagrant eller nästan ordagrant skriva av en text (detta innefattar även delar av en text och enstaka meningar) och inte ange varifrån detta kommer. Plagiat kan även anses vara fallet om du använder andras text så att du får den att framstå som din egen. Andras text kan exempelvis utgöras av kurslitteratur och/eller texter Du funnit på nätet eller en studiekamrats hemtentamen. Man får inte heller kopiera sina egna texter som man fått godkända i andra kurser, s.k. självplagiat. Lärare är skyldig att anmäla grundad misstanke om plagiat till rektor och Stockholms universitets disciplinnämnd. Påföljden kan bli varning eller avstängning för en tid av 1-6 månader. Information om Stockholms universitets regler för examination och disciplinärenden finns på Stockholms universitets webbsida www.su.se/regelboken. Vid SU kontrolleras inlämnade texter mot en databas.

Kamratgranskning vid avslutande seminarium

Som en del av examinationen av kursen ingår att läsa och granska en studiekamrats text och att leda en diskussion om denna vid ett av de seminarier som avslutar kursen.

Skicka in ett utkast för den andra delen av examinationsuppgiften där du genomför en egen analys (som vid denna tidpunkt alltså inte behöver vara helt klar) till kursansvarig robert.ohlsson@edu.su.se senast **klockan 12:00 den 2 januari**. Under dagen sätts sedan ett schema ihop för det avslutande seminariet och publiceras på Mondo. Av schemat framgår vems text som du ska läsa och granska. Alla texter som ska diskuteras vid seminariet kommer att finnas tillgängliga på Mondo.

Seminariet genomförs **den 7 januari** (se schemat).

Kamratgranskningen syftar till att ge författaren kritiska och konstruktiva synpunkter på texten och till en givande seminariediskussion om den analys som presenteras. När du granskar din kamrats text bör du beakta följande:

- *Tillämpning av teorier* – Framgår de inkluderande/exkluderande processerna med tydlighet i analysen? Används teoretiska begrepp på ett tydligt och korrekt sätt?
- *Förslag inför det fortsatta arbetet* – Har du förslag på hur analysen kunna fördjupas eller utvecklas i något avseende?
- *Logisk stringens och kommunikativ klarhet* – Är texten tydlig i språk, resonemang, slutledningar och argumentation? Finns det något som du tycker skulle behöva förtydligas?
- *Referenshantering* – Görs hänvisningar till litteraturen på ett tydligt och konsekvent sätt?

Inlämning av examinationsuppgift

Efter att din text har seminariegranskats har du möjlighet att arbeta vidare med den innan den lämnas in på kursens moodsida senast **den 18 januari klockan 09:00**. Betyg och kommentarer från kursens lärare meddelas sedan via mail inom 15 arbetsdagar.

Betygskriterier

Betygsättning sker enligt sjugradig målrelaterad betygsskala:

- A** Studenten diskuterar de på kursen presenterade teoribildningarna om inkludering/exkludering och normalitet/avvikelse på ett kritiskt och mycket utförligt, tydligt och självständigt sätt. Studenten tillämpar centrala begrepp med mycket stor säkerhet och på ett utvecklat sätt i en vetenskaplig analys av ett fall. Texten är väldisponerad, utan formella brister och präglas av mycket välformulerade resonemang.
- B** Examinationsuppgiften håller högre kvalitet än vad som krävs för C men når inte upp till vad som krävas för A.
- C** Studenten diskuterar de på kursen presenterade teoribildningarna om inkludering/exkludering och normalitet/avvikelse på ett tydligt och självständigt sätt. Studenten tillämpar centrala begrepp med säkerhet i en nyanserad vetenskaplig analys av ett fall. Texten är väldisponerad, utan formella brister och präglas av välformulerade resonemang.
- D** Examinationsuppgiften håller högre kvalitet än vad som krävs för E men når inte upp till vad som krävas för C.
- E** Studenten diskuterar de på kursen presenterade teoribildningarna om inkludering/exkludering och normalitet/avvikelse med vissa smärre oklarheter eller felaktigheter. Studenten tillämpar centrala begrepp i en vetenskaplig analys av ett fall på ett grundläggande sätt. Texten lever upp till grundläggande krav på formalia och tydlighet i resonemang.
- Fx** Studenten diskuterar de på kursen presenterade teoribildningarna om inkludering/exkludering och normalitet/avvikelse eller tillämpar centrala begrepp på ett bristfälligt sätt. Texten formella brister eller är otydlig på ett sätt som gör att förståelsen för kursinnehållet inte framgår med tydlighet.
- F** Studenten diskuterar inte de på kursen presenterade teoribildningarna om inkludering/exkludering och normalitet/avvikelse eller tillämpar inte centrala begrepp på ett godtagbart sätt.

Utöver angivna kriterier ingår i bedömningen för godkänt betyg att skriva utifrån vedertagna pedagogiska krav på akribi. I betygsättningen vägs det även in hur examinationsuppgifterna visar att

studenten har tillgodogjort sig den anvisade kurslitteraturen som helhet.

Vid betyg Fx finns möjlighet till komplettering för att uppnå godkänt betyg. Kursansvarig lärare informerar då om vilken komplettering som krävs.

Då betyg F ges krävs att studenten examineras på nytt genom en ny examinationsuppgift.

Omtentamen lämnas in till det andra examinationstillfället den **4 mars**.

Det är endast möjligt att ompröva för godkänt resultat fyra gånger och inom tre terminer från första registrering på delkursen. Har du godkänts i prov, det vill säga fått minst betyget E, får du inte göra ett nytt prov för högre betyg.

Kurslitteratur

Ohlsson, R. (2009). *Representationer av psykisk ohälsa. Egna erfarenheter och dialogiskt meningsskapande i fokusgruppsamtal*. Stockholm: Pedagogiska institutionen, Stockholms universitet. (kan laddas ner via www.diva-portal.org eller köpas vid kursstart)

Petersson, F. & Davidsson, T. (2016). *Social exkludering. Perspektiv, process, problemkonstruktion*. Lund: Studentlitteratur.

Obligatorisk litteratur som kan laddas ner från kursens mondosida

Demosthenous, C. (2012). Inclusion/exclusion for aboriginal and Torres strait islander students: Understanding how 'We' matters. *Journal of social inclusion*, 3(1): 71-85.

Huxley, P. & Thornicroft, G. (2003). Social inclusion, social quality and mental illness. *British Journal of Psychiatry*, 182: 289-290.

Jansson, G. & Wadensjö, C. (2017). Creating opportunities for residents to engage in social exchange: Brokering in multilingual residential care settings. I C. Plejert, C. Lindholm & R. W. Schrauf (red.) *Multilingual interaction and dementia*.

Lundin, R. (2004). Foucault och vansinnets historia under den klassiska epoken. I E. Jeppsson Grassman & S. Olin Lauritzen (red.) *Normalitet och avvikelse. Samhällsvetenskapliga perspektiv på kropp, sjukdom och funktionshinder*. Forskningsrapport från Pedagogiska institutionen, nr 72, Stockholms universitet.

Musgrave, S. & Bradshaw, J. (2014). Language and social inclusion: Unexplored aspects of intercultural communication. *Australian review of applied linguistics*, 37(3): 198-212.

Norén, N. & Sigurd Pilesjö, M. (2016). Supporting a child with multiple disabilities to participate in social interaction: The case of asking a question. *Clinical linguistics and phonetics*, 30(10): 790-811.

Olsson, U. (1997). *Folkhälsa som pedagogiskt projekt. Bilden av hälsoupplýsning i statens offentliga utredningar*. Uppsala universitet: Uppsala Studies in Education 72.

Westin, C. (2003). Citizenship and identity, I A. Kondo & C. Westin (red.) *New Concepts of Citizenship*. Stockholm University: CEIFO.

*